

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ประกอบการโรงสีข้าวในเขตภาคเหนือต่อการใช้ข้อมูลทางการบัญชีบริหาร ซึ่งได้กำหนดขอบเขตการศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูลเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ขอบเขตการศึกษา

3.1.1 ขอบเขตเนื้อหา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ศึกษาถึงความต้องการของผู้ประกอบการโรงสีข้าวในเขตภาคเหนือต่อการใช้ข้อมูลทางการบัญชีบริหาร โดยศึกษาเฉพาะข้อมูลทางการบัญชีบริหารที่เกี่ยวกับการวางแผน การสั่งการ การควบคุมและการตัดสินใจ

3.1.2 ขอบเขตประชากร

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการโรงสีข้าวที่ได้รับหนังสืออนุญาตให้ประกอบการค้าข้าว ปี พ.ศ. 2553 ตาม พ.ร.บ. การค้าข้าว 17 จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัด กำแพงเพชร เชียงราย เชียงใหม่ ตาก นครสวรรค์ น่าน พะเยา พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน สุโขทัย อุตรดิตถ์ และอุทัยธานี จำนวนทั้งหมด 409 ราย (กระทรวงพาณิชย์, 2556 : ออนไลน์)

เหตุผลที่เลือกผู้ประกอบการโรงสีข้าวในเขตภาคเหนือเป็นประชากรในการศึกษาค้นคว้านี้ เนื่องจากข้อมูลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ทำการรวบรวมโดยสำนักสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ในระหว่างปีพ.ศ.2552-2554 จังหวัดที่มีผลผลิตข้าวสูงสุด 10 ลำดับแรกอยู่ในเขตภาคเหนือ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2556, ออนไลน์) ซึ่งสอดคล้องกับผลรับจำนำข้าวเปลือกตามโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต 2556/2557 ที่พบว่า ปริมาณรับจำนำข้าวเปลือกในจังหวัดภาคเหนือมากที่สุด (ศูนย์บริหารจัดการโครงการรับจำนำสินค้าเกษตร กรมการค้าภายใน, 2557, ออนไลน์)

ขนาดตัวอย่างและวิธีการคัดเลือกตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 202 ราย จากกลุ่มประชากร 409 ราย โดยใช้สูตรคำนวณในการหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2546 : 101)

การคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ N คือ ขนาดของประชากร = 409 ราย
 e คือ ความคลาดเคลื่อน = 5%
 n คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

คำนวณได้ดังนี้

$$\begin{aligned} n &= \frac{409}{1+409(.05)^2} \\ &= 202.48 = 202 \text{ ราย} \end{aligned}$$

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น ได้แก่ ผู้ประกอบการโรงสีข้าวที่ได้รับหนังสืออนุญาตให้ประกอบการค้าข้าว ปี พ.ศ. 2553 ตาม พ.ร.บ. การค้าข้าว 17 จังหวัดภาคเหนือ จำนวน 202 ราย และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยประชากรกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจังหวัด ดังแสดงตารางที่ 1

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 1 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการค้าข้าว 17 จังหวัดภาคเหนือ

ลำดับที่	จังหวัด	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ข้อมูล เก็บได้จริง
1	เชียงใหม่	19	9	7
2	ลำปาง	14	7	5
3	ลำพูน	8	4	2
4	แม่ฮ่องสอน	1	1	0
5	เชียงราย	41	20	14
6	พะเยา	35	17	12
7	แพร่	13	6	3
8	น่าน	1	1	0
9	พิษณุโลก	23	11	8
10	สุโขทัย	13	6	5
11	อุตรดิตถ์	22	11	9
12	ตาก	7	4	3
13	เพชรบูรณ์	26	13	8
14	นครสวรรค์	85	42	38
15	พิจิตร	34	17	14
16	กำแพงเพชร	35	17	15
17	อุทัยธานี	32	16	13
รวม		409	202	156

3.2 วิธีการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการ โรงสีข้าวในเขตภาคเหนือเกี่ยวกับความต้องการใช้ข้อมูลทางการบัญชีบริหาร โดยการจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังกลุ่มตัวอย่างจำนวน 202 ราย โดยใช้แบบสอบถามและมีรายละเอียดการส่งแบบสอบถาม ดังนี้

ผู้ศึกษาใช้วิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังกลุ่มประชากรทั้งหมดจำนวน 202 ราย ในครั้งแรกนี้มีผู้ประกอบการ โรงสีข้าวในเขตภาคเหนือ ตอบแบบสอบถามกลับมาจำนวน 89 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.06 ของประชากรทั้งหมด

ครั้งที่สอง ผู้ศึกษาใช้วิธีส่งแบบสอบถามด้วยตัวเองไปยังกลุ่มประชากรที่ยังไม่ตอบกลับในครั้งแรก จำนวน 113 ราย และสามารถเก็บแบบสอบถามจากผู้ประกอบการ โรงสีข้าวในเขตภาคเหนือเพิ่มเติมได้ จำนวนทั้งสิ้น 67 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.17 ของประชากรทั้งหมด

จากการเก็บแบบสอบถามจากผู้ประกอบการ โรงสีข้าวในเขตภาคเหนือทั้ง 2 ครั้ง ได้ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 156 ราย คิดเป็น ร้อยละ 77.23

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาจากเอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นผู้ศึกษาจึงสร้างแบบสอบถามที่จะใช้ในการศึกษา
2. นำผลของการศึกษาตามข้อ 1. มาสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม (Questionnaires) และแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและธุรกิจ เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการ โรงสีข้าวในเขตภาคเหนือ โดยครอบคลุม อายุ เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด ระยะเวลาในการประกอบกิจการ ทุนจดทะเบียนของกิจการ ยอดขายหรือบริการโดยเฉลี่ยต่อปีของกิจการ

ส่วนที่ 2 ความต้องการใช้ข้อมูลทางการบัญชีบริหารของผู้ประกอบการโรงสีข้าวในเขตภาคเหนือ ได้แก่ ความต้องการใช้ข้อมูลทางการบัญชีบริหารในด้านการวางแผน การสั่งการ การควบคุมและการตัดสินใจ โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ยกตัวอย่างเช่น

ด้านการวางแผน ศึกษาเกี่ยวกับ การวางแผนในการลดต้นทุนในการผลิต การวางแผนในการจัดหาแหล่งเงินทุน การวางแผนด้านการจัดการ ได้แก่ การจัดหาวัตถุดิบ การพัฒนาคุณภาพข้าว การขนส่ง การเก็บรักษาและการตลาด เป็นต้น

ด้านการสั่งการ ศึกษาเกี่ยวกับ การสั่งการตามแผนการดำเนินงาน การสั่งการให้จัดทำรายงานเกี่ยวกับข้อมูลทางบัญชีที่สำคัญ การสั่งการให้ดำเนินการหาสาเหตุการเปลี่ยนแปลงที่ผิดปกติของรายได้ ต้นทุน ค่าใช้จ่าย เป็นต้น

ด้านการควบคุม ศึกษาเกี่ยวกับการควบคุมต้นทุนการผลิต ต้นทุนการแปรรูป การควบคุมคุณภาพและของเสียจากการผลิต การควบคุมค่าใช้จ่ายในการขาย และบริหารการควบคุมเงินทุนหมุนเวียน การควบคุมการทำงาน เป็นต้น

ด้านการตัดสินใจ ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการข้อมูลการเงินในการตัดสินใจจัดหาแหล่งเงินทุน การตัดสินใจชำระหนี้ การตัดสินใจขยายธุรกิจ การใช้ข้อมูลต้นทุนเพื่อการตัดสินใจ เป็นต้น

ส่วนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในเรื่องความต้องการใช้ข้อมูลทางการบัญชีบริหาร

3. กำหนดเนื้อหาของคำถามในแบบสอบถามเพื่อให้ครอบคลุมเรื่องความต้องการของผู้ประกอบการโรงสีข้าวในเขตภาคเหนือต่อการใช้ข้อมูลทางการบัญชีบริหาร โดยใช้ภาษาไม่ซับซ้อนสะดวกต่อการทำความเข้าใจและมีลักษณะที่สามารถตอบข้อเท็จจริงได้ ทบทวนคำถามเพื่อให้คำถามในแบบสอบถามมีเป้าหมายในการถามที่ชัดเจน และครบถ้วนในสิ่งที่ต้องการทราบก่อนจะนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจริง

4. ผู้ทำการศึกษาได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาพิจารณาและตรวจสอบเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ก่อนที่จะนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านบัญชีและด้านการวิจัยและประเมินผลเพื่อประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้านความสอดคล้อง ความถูกต้อง เหมาะสม ความชัดเจน ความครอบคลุม ความครบถ้วนและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้
5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ
6. การทดสอบแบบสอบถาม ผู้ทำการศึกษาได้นำแบบสอบถามที่สร้างไปเก็บข้อมูล โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทำการทดสอบ (Pre-test) จำนวน 30 ชุด กับผู้ประกอบการโรงสีข้าวในเขตภาคกลาง เพื่อตรวจสอบว่าคำถามสามารถสื่อความหมายตรงตามความต้องการตลอดจนมีความเหมาะสมหรือไม่ มีความยากง่ายเพียงใด จากนั้นจึงนำมาทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha โดยใช้เกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ซึ่งเกณฑ์การแปลผลความเชื่อมั่น มีดังนี้ (เกียรติสุดา ศรีสุข, หน้า 144)

- 0.00 – 0.20 ความเชื่อมั่นต่ำมากหรือไม่มี
- 0.21 – 0.40 ความเชื่อมั่นต่ำ
- 0.41 – 0.70 ความเชื่อมั่นปานกลาง
- 0.71 – 1.00 ความเชื่อมั่นสูง

ซึ่งแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลแสดงค่าความเชื่อมั่น ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability)

ความต้องการใช้ข้อมูลทางบัญชี	Cronbach's alpha
1. ความต้องการใช้ข้อมูลทางบัญชีบริหารด้านการวางแผน	.878
2. ความต้องการใช้ข้อมูลทางบัญชีบริหารด้านการสั่งการ	.902
3. ความต้องการใช้ข้อมูลทางบัญชีบริหารด้านการควบคุม	.810
4. ความต้องการใช้ข้อมูลทางบัญชีบริหารด้านการตัดสินใจ	.907
ความต้องการใช้ข้อมูลทางบัญชีบริหารทั้ง 4 ด้าน	.945

จากตารางที่ 2 เมื่อทำการทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม พบว่า ความต้องการใช้ข้อมูลทางบัญชีบริหารด้านการวางแผน ด้านการสั่งการ ด้านการควบคุมและด้านการตัดสินใจมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach อยู่ระหว่าง .810 - .907 แสดงว่าแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นมานั้นมีความเชื่อมั่นสูง ดังนั้น ค่าความเชื่อมั่นเฉลี่ยโดยรวมทั้ง 4 ด้าน คือ .945 แสดงว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อมั่นสูง

7. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถาม (ภาคผนวก) ไปยังผู้ประกอบการ โรงสีข้าวในเขตภาคเหนือทางไปรษณีย์

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ประกอบการ โรงสีข้าวในเขตภาคเหนือ มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

แบบสอบถามส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและธุรกิจ วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

แบบสอบถามส่วนที่ 2 ความต้องการใช้ข้อมูลทางการบัญชีบริหาร วิเคราะห์ระดับความต้องการใช้ข้อมูลทางการบัญชีบริหารใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประเมินค่า (Likert Rating Scale) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ สำหรับการนำเสนอข้อมูลจะนำเสนอในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยายและสรุปผลการศึกษา โดยกำหนดการให้คะแนนคำตอบของแบบสอบถาม ดังนี้ (กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ, 2551 : 69)

คะแนน	ระดับความต้องการ
5	มากที่สุด
4	มาก
3	ปานกลาง
2	น้อย
1	น้อยที่สุด

โดยการวัดระดับความต้องการใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย (กิตติ
พันธ์ กงสวัสดิ์เกียรติ, 2551 : 69) ดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	การแปลความหมาย
ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง	ความต้องการใช้มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง	ความต้องการใช้มาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง	ความต้องการใช้ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง	ความต้องการใช้น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง	ความต้องการใช้น้อยที่สุด

แบบสอบถามส่วนที่ 3 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลในส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 เพื่อเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องที่จะต้องจัดเตรียมข้อมูลทางบัญชีใช้เป็นแนวทางในการให้ข้อมูลให้ตรงตามความต้องการในการใช้ข้อมูลทางการบัญชีบริหารของผู้ประกอบการ

นอกจากนี้ ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์แจกแจงแบบตารางไขว้ (Crosstabs) เพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของข้อมูลระหว่างความต้องการใช้ข้อมูลทางการบัญชีบริหารกับข้อมูลทางด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ขนาดของโรงสี ประเภทการจดทะเบียนของกิจการ ระยะเวลาที่ประกอบกิจการโรงสี ทุนจดทะเบียนของกิจการ และการจัดทำบัญชีของธุรกิจ สาเหตุที่ผู้ศึกษาเลือก บัญชีทั้ง 8 ตัว เนื่องจากมีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.05 ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ซึ่งแปลว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ขนาดของโรงสี ประเภทการจดทะเบียนของกิจการ ระยะเวลาที่ประกอบกิจการโรงสี ทุนจดทะเบียนของกิจการ และการจัดทำบัญชีของธุรกิจ มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการใช้ข้อมูลทางการบัญชีบริหารของผู้ประกอบการโรงสีข้าวในเขตภาคเหนือ ผู้ศึกษาจึงทำการวิเคราะห์แจกแจงแบบตารางไขว้ (Crosstabs) เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจในกิจการโรงสีข้าวต่อไป